

UKNÖ

Västerviks förnämsta fågellokal

LOKALBESKRIVNING

I sin nedre del har Loftaåns översvämningar skapat en rik våtmark. Loftaån mynnar ut i Vinö glo, som är en grund vik i havsfjärden Gudingen. Så sent som på 1880-talet hängde Vinö glo ihop med Uknö glo, vilken är en annan grund vik som via Boflagen ansluter till Bergholmsfjärden. Idag skiljer en vägbank våtmarken vid Vinö glo från våtmarken vid Uknö glo. Hela området kring Loftaåns nedre del, Vinö glo, Uknö glo och Boflagen har låglänta stränder med omfattande vassfält. Hela detta område utgör fågellokalen Uknö.

Innanför vassfälten finns ofta en s.k. blå bård av vatten, som uppskattas av änder och vadare. I vissa delar ansluter betesmark ända ut till den fria vattenytan. Genom invallning av Loftaån har delar av denna våtmark kunnat användas både som åker och betesmark.

Den ur fågelsynpunkt allra viktigaste delen av Uknöområdet är våtmarken öster om Loftaån från något söder om Åkerholms säteri till Vinö glos mynning i Gudingen. Förutom de öppna vattenområdena och vassfälten formas området av angränsande betesängar. Betande nötboskap gör ängsmarken attraktiv för fåglar genom att gräs och andra växter, speciellt vass, hålls tillbaka. Boskapen trampar upp både ängen och angränsande våtmark, vilket skapar födorika områden för t.ex. vadare. Både Herrängen och Vadarängen är delvis vattenfyllda under större delen av året. För att åstadkomma bättre bete pumpas vatten både från Herrängen till ett skapat vattenområde och från Vadarängen till Loftaån.

Platser vid Uknö: 1. Herrängens parkering. 2. Plattformen, Brostugan. 3. Parkering och informationstavla, Brostugan 4. Berget. 5. Ekkullen. 6. Vinö glo, Sandvik

VÄGBESKRIVNING

På riksväg E22 vid Björnsholm, välj avfart mot Loftahammar (väg 813). Efter ca 6 km vid Vindökulla, välj avfart mot Uknö Fågellokal. På samma plats vägvisas även mot bl.a. Gudingebaden. Följ vägvisaren mot Uknö Fågellokal vid avfarten mot Åkerholm och Gudingebaden. Kör ytterligare ca 2 km till P-plats och informationstavla på höger sida.

Tåg med Kustpilen från Linköpings resecentrum eller Västerviks resecentrum till Gamleby resecentrum. Därefter Landsbygdsbuss 24 mot Loftahammar eller förbeställd resa Närtrafik. Stig av vid hållplats Vindökulla. Därefter vandring 3 km enligt anvisning ovan.

SKÅDARTIPS

Uknöområdets intressanta fågelliv har varit känt under lång tid och redan under 1960-talet besöktes området ofta av fågelskådare från regionen. Idag är området en välkänd fågellokal med besökare från hela landet. Området visar sina största förtjänster under vår och höst med många rastande arter i stora antal. Under sommaren finns många intressanta häckande fåglar i området. Även vintertid kan området ge bra utbyte för fågelskådare, då speciellt stora flockar av änder ofta finns vid Vinö glo, Gudingebaden och Bjursund.

Många fågelskådare på väg till eller från Öland passar på att besöka lokalen och upptäcker inte sällan att Uknöområdet är en pärla i klass med vissa Ölandslokaler. För Tjust Fågelklubb är Uknöområdet den givna hemmaloken som bevakas nästan dagligen. Ringmärkningen, speciellt under perioden juli till oktober, sker i nätgator vid plattformen i en omfattning som kan motivera namnet fågelstation.

FÅGLAR

Häckande fåglar

Det vassdominerade områdets karaktärsarter är vattenrall, rörsångare, skäggmes och sävsparv. Vattenrallen har en mycket tät population och skäggmesen häckar årligen i varierande antal. Den senare arten har här en av mycket få säkra häckningslokaler i Småland. Brun kärrhök häckar årligen inom området. Trastsångare har under senare år etablerat sig som häckande art och arten har här sin enda kända häckningslokal i Småland! Rördrom hörs årligen och häckar troligen vissa år, även om häckningen är svår att konstatera. Pungmesen är näst intill årsvis och vid några tillfällen har bobygge iakttagits. Sällsynt hörs småfläckig sumphöna och vid ett tillfälle vardera har mindre sumphöna och vassångare hörts, den förra under en treveckorsperiod.

Häckfågelfaunan i de omgivande öppna, oftast betade, områdena är väldigt beroende av vattenståndet. År med mycket vatten häckar snatterand och skedand i stora antal. Årta har här en av få häckningslokaler i landskapet. Även svarthakedopping och smådopping tillhör häckfågelfaunan, men sänks vattenståndet för mycket häckar de inte. En annan negativ faktor för doppingarna är när gäddor kommer in på Vadarängen, vilket händer vid högt vattenstånd. Trana, sång- och knölsvan häckar till och från och vanliga häckfåglar är grågås, gräsand, kricka och sothöna. På betesmarkerna häckar tofsvipa, rödbena och enkelbeckasin. Bland tättingarna kan nämnas ängspiplärka och buskskvätta.

Rastande fåglar

Under vår och höst rastar stora mängder tranor, svanar, gäss, simänder, vadare och måsar. Antalet tranor har ökat och mindre sångsvan är näst intill årlig. Samtliga i Sverige förekommande gäss har noterats, inklusive rödhalsad gås och fjällgås. Bland simänderna kan

t.ex. nämnas ansamlingar på upp mot 1000 krickor, 100 skedänder, 100 snatteränder och 10 årtor. Bland alla krickorna har amerikansk kricka noterats vid fyra tillfällen. Vadarna har idealiska rastplatser på de betade våtängarna. Alla vanliga tringavadare rastar i varierande antal. Imponerande 100 svartsnäppor och 500 grönbenor är exempel på större samtidigt antal. Två observationer av dammsnäppa har gjorts. Även Calidrisvadarna rastar under höststräcket. Tuvsnäppa har setts rasta vid fyra tillfällen. Bland ovanligare arter som regelbundet rastar kan nämnas dvärgbeckasin (årlig), dubbelbeckasin (hörs nästan årligen spela under maj), myrsnäppa, rödspov och smalnäbbad simsnäppa. Den senare har här sin kanske säkraste rastlokal i Småland. Till de riktiga rariteterna kan större beckasinsnäppa (2 fynd) och isländsk rödspov räknas.

Även tättingar kan rasta i stora mängder. Exempel på detta är ärlor och piplärkor. Bland alla vanliga arter har citronärta (3 fynd), rödstrupig piplärka (bl.a. flera vårfynd) och gulhuvad gulärta noterats.

Ringmärkning

De stora vassområdena är viktiga rastlokaler. Speciellt har detta visat sig vid den ringmärkning som sedan 1990 bedrivits i området och som resulterat i ca.35000 ringmärkta fåglar. Skäggmes har varit målart och nära 2000 ex. har försetts med ring! Det visade sig också att lokalen är bra för rastande blåhakar (ca.400 ex. ringmärkta). Tillgången på bladlöss är ofta avgörande för tillgången på rastande sångare. Finns det gott om bladlöss födosöker t.ex. mycket lövsångare i vassen. Sävsångaren, som bara häckar med något par, är ofta talrik och 2017 märktes t.ex. 350 ex. De vanligaste märkarterna är annars rörsångare, blåmes och sävsparv. Rariteter i fångsten är höksångare (ca.10), sibirisk gransångare (4), taigasångare (1), vassångare (1) och videsparv (1).

Rariteter

Som ovan beskrivits är detta ett förstklassiskt fågelområde som drar till sig både främmande arter och ornitologer. Rariteterna kan ses som en indikator på detta och förutom ovan nämnda arter kan ägretthäger (numera årlig), bronsibis, svart stork, större skrikörn, härfågel och sommargylling nämnas.

ÖVRIGT

Information om aktiviteter eller ringmärkning kan finnas på Tjust Fågelklubb hemsida: <http://tjustfagelklubb.se>

Eventuellt kan man kontakta någon av styrelsemedlemmarna för information om ringmärkningsverksamhet och eventuell guidning.

Övernattning

Relativt näraliggande övernattningsmöjligheter finns i Loftahammar (ca 14 km) och Gamleby (ca 14 km). På dessa platser finns även livsmedelsaffärer, caféer och restauranger.